

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XV. Priuatæ necessitudines & amicitiaë.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

quirat, ne quis meritò contemptum aut neglectum se ab illo queri aut suspicari possit. Sic fiet vt omnium omnino beneuolentia iudicioque, reluctanti etiam potiora omnia deferantur, felicisq; se reliqui arbitrentur, si in rebus suis consilio illius uti possint. tantum in humanis humanitati iuncta modestia valet.

CAPVT XV.

Privata necessitudines & amicitia.

NON sunt hæc signa veri amoris. contingit enim his quod simia, quam cum mater fortius stringit, perimit: ita quos arctiori sibi familiaritatis vinculo Superior innectit, perdit. nam cum in his prouocet nimiam fiduciam sui, audaciã, fastum, aliorum contemptum, aliorum etiam in hos offensiones concitat, diffidentias, non inanes sinistras suspiciones, murmurationum ac detractionum non vulgares causas. vt non immeritò talis dicere Superiori possit, *Elevans allisti me*, ad inuidentiã nimirum breuia, ad æmulationum scopulos, ad liuoris vada.

Contingit etiam nonnunquam, vt his moribus dicere liceat præpostero planè

G na-

naturæ ordine res ire, neque enim non raro non tam Superior domui, quam talis Superiori & domui imperat, cum plures sæpe ad hunc quam ad Superiorem decurrant. Difficilis nimirum ad Superiorem aditus, facilis ad hunc est; nec quidquam tam magnum quod per hunc non consequantur. negasse enim postulata, amico negasse est: quem cum nolit Superior offendere, aut incontinentem dimittere, omnia concedenda sunt, aut sanè amicitia renuntiandum est.

Nascuntur deinde dissimulationes defectuum in iis, quibus familiaritè adstringimur; cum eos vel amor tegat, aut offensionum metus dissimulet, aut privata necessitudines libertatem adimant, aut arctiores mutui nexus monita respuant, nec iam admittant personam patris, multoque minùs iudicis.

Crescit dein ex hac familiaritate in inferioribus audacia, quæ ferè familiaritatem coniunctionem comitatur. contemptus denique, quem à familiaritate, tanquam sobolem à parente, videmus nasci; ut in individuo ferè hæc nexu coniungantur, magna necessitudo, & ad intima quæque admissio, & minor æstimatio. Neque enim fieri potest, quin multa in illa familiarit-

liaritate improbanda, aut sanè non probanda deprehendamus, quæ priùs ignorata admirationem & venerationem prouocabant. quæ duæ res dici non potest quàm validè in omni gubernatione Superiori auxilio sint, cum sæpe opinionibus gubernatio contineatur: quod & in laude & contemptu plurimùm valet.

Quare cum non probem nimiam in Superiore retractionem, ac solitudinem; tum nimis prodigam ac profusam familiaritatem probare non possum. Nolo in Superiore aliorum fugam; neque ad intima tamen omnia perfacilè quemquam admittendum suaserim: non quòd aliquid committi velim, quod alienum oculum vereatur, sed quòd non faciat ad venerationem, opinionisq; magnæ antè collectæ augmentum, vniuersa referare & expandere.

Scio non vereri illam homines qui illaudanda committit teste & iudice Deo; nec erubescere debere ad alienum prospectum, cui frons colorq; stetit in oculis omnia videntis Domini. At ille non tam euentu, quàm animo res metitur; nos ex ingenio nostro, nudisq; non rarò opinionibus innixi, iudicium plerumque de toto homine ferimus: & aliquid aliquando

liberius aut vidisse, aut audisse, plurimum
 de concepta existimatione minuit. lapsus
 est verbo, improvidum aliquid excidit,
 minus maturum, minus serium? vniuersim
 de omnibus iudicamus. remissit aliquid
 Superior de consueta maturitate; vt non
 raro in intima illa familiaritate affolet?
 præiudicia nascuntur. *in istis negotiis non
 in* iam cum ad omnem bene gubernandi
 ratione plurimum opinio momenti con-
 ferat, hanc vero nimia necessitudo, & ad
 abditissima quæque admissio diminuat;
 nemo paulo prudentior ad illa suos admit-
 tet, nisi ea in omnibus, etiam secretissimis
 vtatur circumspectione, vt nec hostiles in
 his oculos vereatur. Quod cum rarissimū
 in homine sit, neque quisquam facile ad
 eum providentiæ gradum conscendat;
 non facile etiam aditus ad omnia aperiē-
 dus est. Magnus ille, cuius omnia patere
 possunt omnibus, & qui nec in cubili, aut
 strato, in mensa, animique corporisque
 exteriore laxamento, inimicum testem
 ac iudicem vereatur. Nisi ergo omnia, et-
 iam inter priuatos parietes, priuata col-
 loquia ea sint, quæ quis merito admire-
 tur, imitetur, laudet; non suasero ad o-
 mnia, ostiare terat in amicis, *ixum uelimo*
 Quod si quando tamen faciendum ne-
 cessi-

cessitas ac ratio poseat; videat Superior, quem admittat, quem intimorum omnium suorum testem; ac quasi iudicem statuat. Rarissimi enim sunt, etiam in circumspicissimo Superiore, quibus tuto hæc sine venerationis diminutione credi possint, qui non faciles ad offensionem sint, qui sciant res temporibus metiri, qui homines cogitent, non Angelos, qui parua vitia magnis virtutibus norint integere; qui nullo sæculo cogitent fuisse, quemquam, cui non aliquid, maxime inter domesticos parietes, ignoscendum fuerit: qui circumuolitantes errores, tanquam pulueres Aquilone sparfos, magnarum virtutum factorumque scopis norint detergere, qui que volaticos hos diurnorum vitiorum cineres, illustrium ac generosarum operationum ferie, tanquam valido vento diffilare didicerint. Tales ubi nactus fuerit Superior, fors poterit ad intima quæque admittere.

Remedia.

Frequens in Superiore consideratio muneris sui; omnium se esse, non vnus, aut paucorum parentem; omnes pari sollicitudine, non vnum alterumque curæ ipsius commissos; omnes pari iustitiæ &

charitatis lege concreditos; omnesq; pari sanguinis & adoptionis iure, Dei ac Religionis magnæ ac facundæ matris, filios esse.

Cogitet deinde Superior, vnus omnes corporis membra esse. quare pari omnia cultu & obsequio obseruanda. quid? quod Apostolo teste vilioribus maiorem honorẽ circumdemus. & fatuum omnino est vnus membri cultui totum se tradere, reliquis destitutis. quid enim nisi non modo reliquorum, sed & huius corporisq; totius interitus expectandus est?

Frequentata consideratio diuinæ gloriæ, quæ sepositis priuatis affectibus, ad omnium perfectionem & amorem pari iure deducit.

Periculorum, quæ ex his familiaritatibus nasci consueuerunt, considerationes; ac illius in primis, multa ferè in his necessitudinibus amico committi, quorum penitudo grauis auctori est. Factus enim quodammodo Superior illi seruus est, cui animi sui secreta committit, cum illum variis iam nominibus obstrictum teneat; maximè cum iustus ille insurgat metus, ne, si quam alienationis causam præbeat, prodatur amicè concredita. Atque hinc iam dissimulationes illę nascuntur, quæ inferiori omnis licentiæ ianuam aperiunt, vt

pe.

periculum sit, ne contingat in hac familiaritate Superiorum, quod Ezechiae regias opes ostendenti: ut, cum animi sui reconditos thesauros alteri reserauerit, bella expectet, & reconditarum in eam diem opum expilationem.

Vetus illud dictum tacitus saepe secum voluat Superior, & ab ipsa prudentia dictatum: *Secretum meum mihi*. Neque enim infelicius quidquam eo est, qui celare consilia sua non potest, qui que animi sui morbos in alterius effundit sinum. Non est talis regimini natus, cum primum summumque prudentis bonaeque gubernationis fundamentum sit, nosse silere. quod non poterit, qui se suaque in familiarioris sibi pectus effundit. quod in omni propè familiaritate usu venire solet. Iam cum hic familiaris alium fors sibi familiarem habeat, quem nihil celare consuevit, fit ut intima quaeque Superioris prodantur. quae res ingentium secum incommodorum seriem trahit.